

Диверсифікація як засіб підвищення продуктивності праці в умовах посилення конкуренції

Продуктивність праці є одним з найважливіших показників ефективності функціонування господарюючих суб'єктів. Водночас володіючи величезним ресурсним потенціалом, вітчизняні підприємства за рівнем продуктивності праці відстають від розвинених країн в 5 раз, що негативно позначається на рівні їх конкурентоспроможності. Тому підвищення рівня продуктивності праці українських підприємств є одним з найважливіших завдань теорії і практики сучасної економіки України. Адже без досягнення позитивної динаміки продуктивності праці неможливий подальший розвиток підприємства.

Надзвичайно динамічні умови бізнес-середовища підприємств олійно-жирової галузі України вимагають постійного пошуку шляхів зростання рівня їх продуктивності задля подальшого збереження високого рівня конкурентоздатності продукції цієї галузі як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках.

Одним з стримуючих цей ріст факторів, як зазначається у [1], виступає "диспаритет між наявними переробними потужностями, які станом на 1.01.2015 р. становили 15, 232 млн. т переробки насіння олійних культур в рік, і сировинною базою, яка з урожайністю соняшника на рівні 19—20 ц/га, становить 10—11 млн. т в рік." Тобто існуюча нестача сировини майже у 5 млн. т на рік змушує підприємства простоювати, що негативно позначається на економічних показниках їхньої діяльності. Така ситуація може загостритися в умовах скасування експортного мита на насіння соняшника та відсутності бар'єрів для експорту сої та ріпаку. Це змушує шукати можливості мінімізації впливу дефіциту сировини на результати діяльності підприємств з метою більш повного завантаження виробничих потужностей даних підприємств та зростання рівня продуктивності праці в період міжсезоння.

На нашу думку, частково вирішити цю проблему можливо за рахунок використання підприємствами стратегії диверсифікації. Г.О. Пересадько [3] трактує диверсифікацію як розширення сфери діяльності підприємства, що супроводжується освоєнням нових видів діяльності, виробництв, товарів і ринків з метою адаптації до змін умов господарювання, повного використання потенціалу підприємства, зниження ризику, а в підсумку – забезпечення умов тривалого виживання і розвитку на ринку.

Дискусійним є визначення напрямків диверсифікації. Виділяють наступні напрямки диверсифікації [3, с.169]:

- концентрична – створення нових видів продукції за існуючої технології і на основі тих самих матеріалів, що раніше використовувалися на підприємстві;
- вертикальна – організація виробництва продукції, яку раніше підприємство отримувало від партнерів-постачальників;
- горизонтальна – випуск продукції, для виробництва якої потрібні зміни існуючої технології або розробка нової;
- корпоративна – створення і виробництво принципово нової продукції.

Особливо ефективною стратегія диверсифікації може бути для підприємств, які мають сезонний характер виробництва, та змушені декілька місяців повністю простоювати внаслідок нестачі сировини. Диверсифікація в цьому випадку дозволить збільшити продуктивність праці та прибутковість на підприємстві, знизити рівень сезонності використання трудових ресурсів та виробничих потужностей, що позитивно позначиться на рівні конкурентоспроможності підприємства.

Перевагами диверсифікації вже ефективно користуються найбільші виробники олійножирової продукції. Наприклад, агропромислова група «Креатив», яка входить в ТОП-3 вітчизняних підприємств, які займаються переробкою насіння соняшника і є другим підприємством за обсягами експорту соняшникової олії, окрім цього виду діяльності спеціалізується на переробці сільськогосподарської продукції, виробництві кормової продукції для тваринництва та птахівництва, продуктів харчування та біопаливної продукції, також володіє заводом з виробництва пелет, має земельний банк. [4]

ГК «Кернел» — диверсифікована агропромислова компанія, що працює за принципом виробничого ланцюжка від великомасштабного сільськогосподарського виробництва, концентрації зернових та олійних культур на власних елеваторах і мережі регіональних закупівельних підрозділів до виробництва продукції на олійно-екстракційних заводах і міжнародних поставок сільськогосподарської продукції шляхом перевалки зернових, олії і шроту через портові термінали в чорноморських портах. [4]

Використання стратегії диверсифікації підприємствами цієї галузі сприятиме підвищенню продуктивності праці, скороченню витрат, перерозподілу грошових потоків на користь більш ефективних напрямків діяльності та зниженню ризиків та залежності від сезонності виробництва.

Література

1. Благодир Л. М., Вигонюк Н. Г. Конкуренція в олійно-жировій галузі України: поведінковий і функціональний аспекти.// Вісник Вінницького політехнічного інституту. № 6 2015. № 6 35 -42
2. Пересадько Г.О. Управління стратегіями диверсифікації промислових підприємств : дис. к.е.н. / Г.О. Пересадько; наук. кер. С.М. Ілляшенко. – Суми : СумДУ, 2008. – 254 с.
3. Момонт Т.В. Диверсифікація діяльності суб'єктів господарювання: теоретичний аспект //Вісний ЖДТУ. 2014. - № 4 (70) - С.164-173
4. Портал пищевой промышленности Украины [Электронный ресурс] Режим доступа: <http://www.ukrfood.com.ua/news/everynews.php?whichone=1957>